

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Pavla Simona, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Ing. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého rozhodl o návrhu **ředitelky Krajského dětského domova pro děti do 3 let, příspěvkové organizace, IČO 71175130**, se sídlem v Karlových Varech, Zítkova 1267/4, zastoupené JUDr. Martinem Čonkou, advokátem se sídlem v Chebu, Komenského 2276/4, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ní a **Okresním soudem v Chebu, Krajským soudem v Plzni a Nejvyšším soudem**, a dalších účastníků sporu vedeného u Okresního soudu v Chebu pod sp. zn. 11 C 303/2015, o zaplacení 55 625 Kč s příslušenstvím: žalobkyně **Krajský dětský domov pro děti do 3 let, příspěvková organizace, IČO 71175130**, se sídlem v Karlových Varech, Zítkova 1267/4, zastoupené JUDr. Martinem Čonkou, advokátem se sídlem v Chebu, Komenského 2276/4, a žalovaných **1) O. Š., a 2) R. Š.**,

t a k t o :

- I. **P ř í s l u š n ý** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Chebu pod sp. zn. 11 C 303/2015, o zaplacení částky 55 625 Kč s příslušenstvím, **je s o u d**.
- II. Usnesení Okresního soudu v Chebu ze dne 26. 5. 2016, čj. 11 C 303/2015-35, usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 7. 2016, čj. 13 Co 229/2016-62, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2017, čj. 21 Cdo 5525/2016-82, **se z r u š u j í**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem ze dne 6. 8. 2018, opravený podáním ze dne 19. 3. 2019, se ředitelka Krajského dětského domova pro děti do 3 let, příspěvkové organizace (dále „navrhovatelka“) domáhala, aby zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále „zákon o některých kompetenčních sporech“), rozhodl kompetenční spor vzniklý mezi ní a Okresním soudem v Chebu a Krajským soudem v Plzni ve věci vedené u Okresního soudu v Chebu pod sp. zn. 11 C 303/2015.

[2] Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Navrhovatelka se žalobou podanou u Okresního soudu v Chebu domáhala zaplacení částky 55 625 Kč s příslušenstvím, představující příspěvek na úhradu zaopatrění dítěte umístěného v dětském domově podle § 44 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), neboť nezletilý syn žalovaných byl v období od 30. 3. 2011 do 7. 4. 2015 umístěn v zařízení provozovaném navrhovatelkou.

[4] Okresní soud v Chebu jako soud prvního stupně usnesením ze dne 26. 5. 2016, čj. 11 C 303/2015-35, řízení zastavil (výrok I.) s tím, že po právní moci usnesení bude věc postoupena k dalšímu řízení navrhovatelce (výrok III.); výrokem II. rozhodl o nákladech řízení a výrokem IV. rozhodl o vrácení soudního poplatku. Své rozhodnutí okresní soud odůvodnil tím, že na projednávanou věc lze plně vztáhnout právní názor publikovaný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod číslem 63/2015, který byl vysloven ve skutkově obdobné věci Krajským soudem v Hradci Králové. Podle tohoto názoru příspěvek na zaopatření dítěte ve smyslu ustanovení § 44 zákona o zdravotních službách směřuje na náhradu nákladů, které nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění, a jeho povaha je veřejnoprávní. Rozhodování o zaplacení tohoto příspěvku je tak výlučně v pravomoci provozovatelů zdravotní péče, kteří jej požadují; rozhodování se odehrává ve správním řízení. Okresní soud vyšel z tohoto právního názoru a dovodil, že v nyní posuzované věci není založena obecná rozhodovací pravomoc soudů (§ 7 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že jde o neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, postupem podle § 104 odst. 1 o. s. ř. řízení zastavil a věc postoupil k vyřízení navrhovatelce.

[5] K odvolání navrhovatelky Krajský soud v Plzni jako soud odvolací usnesením ze dne 28. 7. 2016, čj. 13 Co 229/2016-62, napadené usnesení soudu prvního stupně potvrdil. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, který vychází z výše uvedeného rozhodnutí publikovaného pod číslem 63/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. K tomu dále uvedl, že výši příspěvku na úhradu zaopatření dítěte umístěného v dětském domově dle § 44 zákona o zdravotních službách stanoví poskytovatel, přičemž o odvolání proti rozhodnutí poskytovatele o povinnosti hradit příspěvek rozhoduje dle důvodové zprávy k § 43 a § 44 ve správním řízení příslušný správní orgán. Uzavřel proto, že pravomoc k vydání rozhodnutí o povinnosti hradit příspěvek a o výši příspěvku na úhradu zaopatření rozhoduje ve správním řízení v prvním stupni poskytovatel péče, nikoliv soud v řízení podle části třetí občanského soudního řádu.

[6] Proti usnesení odvolacího soudu podala navrhovatelka dovolání, které Nejvyšší soud usnesením ze dne 30. 5. 2017, čj. 21 Cdo 5525/2016-82, zamítl. V odůvodnění svého rozhodnutí Nejvyšší soud nejprve uvedl, že příspěvek na úhradu zaopatření dítěte ve smyslu § 44 zákona o zdravotních službách je ve své podstatě veřejnoprávní platbou za poskytovanou zdravotní péči, tj. úhradou za stravování, ubytování, výchovnou činnost a ošacení těchto dětí v souvislosti s poskytovanou zdravotní péčí, přičemž se jedná o úhradu nákladů, které nejsou hrazeny z veřejného zdravotního pojištění. Dále odkázal jak na již uvedené rozhodnutí publikované pod číslem 63/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, tak i na usnesení Ústavního soudu ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. I. ÚS 3003/16, podle něhož je sice pravomoc poskytovatele péče ke stanovování příspěvků povinných na základě ustanovení § 44 zákona o zdravotních službách, potažmo vyhlášky č. 56/2012 Sb., v zákoně vymezena značně neostře, nicméně z hlediska funkce a účelu právní úpravy lze dovodit, že to byl právě poskytovatel péče, komu byla v prvním stupni svěřena pravomoc ke stanovování výše příspěvku na péči. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že pravomoc rozhodovat o povinnosti uhradit příspěvek je svěřena poskytovateli péče, tedy v projednávané věci navrhovatelce, a její rozhodnutí může být v případě sporu přezkoumáno v rámci správního soudnictví.

[7] Navrhovatelka naproti tomu v návrhu na zahájení řízení podle zákona o některých kompetenčních sporech uvedla, že právní názor Krajského soudu v Hradci Králové, ze kterého soudy v nyní posuzované věci vycházely, považuje za chybný. Povinnost hradit předmětný příspěvek vzniká ex lege, což ale neznamená, že mezi poskytovatelem zdravotní péče a osobou povinnou k jeho úhradě nemůže vzniknout soukromoprávní vztah. Část důvodové zprávy, kterou využil krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí, se vztahovala k původně navrhovanému znění § 43 odst. 7 zákona o zdravotních službách. Tento odstavec byl však

v průběhu legislativního procesu vypuštěn. Rovněž ze skutečnosti, že výsledné znění zákona zmocnění pro poskytovatele služeb neobsahuje, lze dovodit, že zákonodárce neměl v úmyslu takovou pravomoc poskytovatele služeb založit. Pravomoc správního orgánu musí vždy výslovně vyplývat z platné právní úpravy; opačný přístup by odporoval čl. 2 Ústavy. Předmětný příspěvek nepředstavuje veřejnoprávní platbu a nesměruje do systému veřejného zdravotního pojištění. Jeho příjemcem je poskytovatel zdravotnické péče, kterému slouží k úhradě nákladů péče vynaložené na nezletilé dítě. Na posuzovanou věc tak lze plně vztáhnout právní názor vyslovený zvláštním senátem ve věci sp. zn. Konf 38/2012. Správnost právního názoru navrhovatelky potvrzuje i rozhodnutí zvláštního senátu vydané ve skutkově obdobné věci dne 24. 4. 2018 pod sp. zn. Konf 30/2017, kde bylo vysloveno, že příslušným k rozhodování o povinnosti platit příspěvek na úhradu zaopatření dítěte je soud.

[8] Při řešení vzniklého sporu o pravomoc se zvláštní senát řídil následující úvahou:

[9] Podle § 1 odst. 2 zákona o některých kompetenčních sporech je negativním kompetenčním sporem spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků. V nyní rozhodované věci popřeli svou pravomoc Okresní soud v Chebu, Krajský soud v Plzni, Nejvyšší soud i navrhovatelka, jedná se proto o negativní kompetenční spor, k jehož projednání je příslušný zvláštní senát.

[10] Předmětem řízení je povinnost rodiče nezletilého dítěte hradit poskytovateli zdravotních služeb příspěvek na úhradu zaopatření dítěte umístěného v dětském domově pro děti do 3 let věku.

[11] Touto otázkou se již zvláštní senát zabýval a v usnesení čj. Konf 28/2017-12 uvedl, že příslušným k rozhodnutí ve sporu o příspěvku na úhradu zaopatření dítěte umístěného v dětském domově pro děti do 3 let věku podle § 44 zákona o zdravotních službách je soud v občanském soudním řízení (shodně viz též např. usnesení zvláštního senátu ze dne 25. 9. 2018, čj. Konf 36/2018-27). V nyní projednávané věci nemá zvláštní senát důvod se od svého právního názoru odchýlit.

[12] V první řadě je třeba vyjasnit, zda je příspěvek svým charakterem platbou soukromoprávní, či veřejnoprávní. Pokud má příspěvek charakter věci soukromoprávní, pak by v intencích § 7 odst. 1 o. s. ř. rozhodoval o příspěvku poskytovatel zdravotních služeb jen tehdy, pokud by jeho pravomoc byla zákonem výslovně založena, a tím odňata obecné rozhodovací pravomoci soudů v občanském soudním řízení. Naopak ve věcech veřejnoprávních by soud o příspěvku rozhodoval v nalézacím soudním řízení, jen pokud by byla výslovně pravomoc soudu založena (§ 7 odst. 3 o. s. ř.).

[13] Smyslem zavedení příspěvku je, aby se osoby povinné výživou spolupodílely na nákladech spojených se zaopatřením dítěte umístěného v dětském domově, přičemž pojmem *zaopatření* zákon označuje náklady na stravování, ubytování, ošacení a výchovnou činnost. Poskytovateli zdravotních služeb tak osoby povinné výživou přispívají na náklady spojené s pobytem dítěte, popř. průvodce dítěte, v tomto typu zdravotnického zařízení.

[14] Z povahy příspěvku dále plyne, že není úhradou za poskytovanou zdravotní péči. Podle § 43 odst. 1 věty druhé zákona o zdravotních službách se zaopatřením rozumí stravování, ubytování, ošacení a výchovná činnost. Z uvedeného výčtu je zřejmé, že ve všech případech se jedná o náklady a úhradu za služby související s poskytováním zdravotní péče, nikoliv však o úhradu za samotnou zdravotní péči.

[15] I když je výše příspěvku stanovena právním předpisem, nejde o poplatek ve smyslu finančněprávní teorie, a to zejména proto, že příspěvek není dávkou hrazenou za stanovené úkony orgánů veřejné správy. Příspěvek představuje v paušalizované výši rozsah spoluúčasti na nákladech na výchovu a výživu dítěte, které v důsledku jeho umístění do dětského domova hradí toto zdravotnické zařízení a jež by jinak musely vynakládat osoby, v jejichž péči by se dítě nacházelo.

[16] Z výše uvedených důvodů zvláštní senát dospěl k závěru, že příspěvek na úhradu zaopátrání dítěte lze označit za platbu soukromoprávního charakteru, která se vyznačuje především tím, že je hrazena přímo poskytovateli zdravotní péče (nikoliv zdravotní pojišťovně) a která je účelově určena pouze k (částečné) úhradě nákladů na pobyt dítěte v dětském domově.

[17] Závěr o tom, že na příspěvek je třeba nahlížet jako na soukromoprávní platbu, ještě sám o sobě nevylučuje, aby o příspěvku a jeho výši rozhodoval poskytovatel zdravotních služeb.

[18] Pokud by měl zákonodárce úmysl přiznat poskytovateli služeb pravomoc k rozhodování o výši příspěvku a jeho vymáhání, musel by tento úmysl být vyjádřen přímo a výslovně v textu zákona. Jestliže zákon o zdravotních službách mlčí o pravomoci ke stanovení příspěvku, k rozhodování o odvolání proti takovému rozhodnutí, případně k jeho vymáhání, nelze nikterak dovozovat pravomoc, která v zákoně není zakotvena. Naopak vzhledem k tomu, že takové ustanovení zákon o zdravotních službách neobsahuje, lze usuzovat spíše na opačný závěr a tedy že zákonodárce neměl v úmyslu tuto pravomoc vložit do rukou poskytovatele zdravotní péče.

[19] Chybí-li zákonné zmocnění pro výkon veřejné moci a provozovatel zařízení není nadán žádnou pravomocí pro autoritativní rozhodování, nelze učinit jiný závěr, než že se jedná o soukromoprávní spor, k jehož rozhodnutí je ve smyslu ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř. příslušný soud (výrok I.).

[20] Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona o některých kompetenčních sporech zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Výrokem II. proto zvláštní senát zrušil usnesení Okresního soudu v Chebu ze dne 26. 5. 2016, čj. 11 C 303/2015-35, usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 7. 2016, čj. 13 Co 229/2016-62, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2017, čj. 21 Cdo 5525/2016-82.

[21] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona o některých kompetenčních sporech závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Okresní soud v Chebu pokračovat v řízení o podaném návrhu.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 21. května 2019

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu